2025/1340

9.7.2025

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2025/1340,

8. juuli 2025,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Cabo Verde relvajõudude toetamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 [1] loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Eelkõige kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõike 2 kohaselt selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.

(2) Lääne-Aafrikaga külgnevatel merealadel valitseb jätkuvalt pingeline olukord: merepiraatlus ja relvastatud röövimised, meremeeste röövimine, ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük (ETR-kalapüük), uimastite ja relvade smugeldamine ja salakaubavedu ning piiriülene organiseeritud kuritegevus kujutavad suurt ja üha kasvavat ohtu meresõidu turvalisusele. See mõjutab meresõiduvabadust ja ohustab seetõttu peamisi kaubateid ning kahjustab kogu piirkonna kestlikku arengut, elanikkonna majanduslikku toimetulekut, keskkonda ja elurikkust.

(3) Cabo Verdel on ulatuslik majandusvöönd ja strateegiline asukoht Atlandi ookeani sõlmpunktis, ühendades Aafrikat Euroopa ja Ameerikaga, ning seetõttu on riik jätkuvalt eriti vastuvõtlik mitmesugustele ohtudele, sealhulgas merepiraatlusele, terrorismile, ebaseaduslikule uimasti- ja inimkaubandusele, küberkuritegevusele ja ETR-kalapüügile. Cabo Verde relvajõudude tugevdamine on oluline element meresõidu turvalisuse alaste pingutuste võimaldamiseks ja toetamiseks Cabo Verdel ning Atlandi ja Guinea lahe piirkondades.

(4) Euroopa Liidu ja Cabo Verde eripartnerluse raames 31. jaanuaril 2025 Brüsselis toimunud 13. ministrite kohtumisel kinnitasid mõlemad partnerid taas oma kavatsust tugevdada vastastikust koostööd julgeoleku ja stabiilsuse samba raames, et määrata kindlaks tõhustatud julgeolekukontseptsioon kooskõlas liidu integreeritud käsitusviisiga.

(5) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sai 10. märtsil 2025 Cabo Verdelt taotluse, et liit abistaks Cabo Verde relvajõude olulise varustuse ja teenuste hankimisel, et tugevdada Cabo Verde rannikuvalve suutlikkust.

(6) Abimeetmete rakendamisel võetakse arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP, [2] ning järgitakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda.

(7) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

[1] Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

[2] Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“), millega toetatakse Cabo Verdet (edaspidi „toetusesaaja“).

2. Abimeetme eesmärgid on järgmised:

a) tugevdada liidu ja Cabo Verde koostööd julgeoleku ja kaitse valdkonnas;

b) aidata suurendada Cabo Verde relvajõudude üldist julgeoleku- ja kaitsealast suutlikkust, et kaitsta Cabo Verde suveräänsust merel ja parandada piirkondlikku meresõidu turvalisust ning seeläbi paremini kaitsta merelaevu ja -ressursse, rannikuelanikkonda ja nende elatusvahendeid ning

c) tugevdada Cabo Verde potentsiaali osaleda liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioonides ning anda panus ühismeetmetesse Yaoundé struktuuri raames.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks rahastatakse abimeetmest järgmist liiki varustust, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks, ning järgmisi varusid ja teenuseid:

a) ookeanipatrull-laev ja

b) piloteerimisvõtete ja/või õhusõidukite hoolduse koolituskursused.

Abimeetmest rahastatakse vajaduse korral ka seotud varusid ja teenuseid, sealhulgas tehnilist väljaõpet.

4. Abimeetme kestus on 48 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 12 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning kooskõlas Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetme raames toetuse andmise tingimus.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:

a) abimeetmest toetatavad Cabo Verde relvajõudude üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tulemuslikult eesmärkidel, milleks see anti;

c) abimeetme raames antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;

d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ja seda ei anta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, mis käsitlevad abimeetmest toetuse andmise peatamist ja lõpetamist juhul, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning järgides Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda ja terviklikku metoodikaraamistikku Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate abimeetmete jaoks nõutavate meetmete ja kontrollide hindamiseks ja kindlaksmääramiseks.

2. Käesoleva otsuse artikli 1 lõikes 3 osutatud tegevust viib ellu Portugali Vabariigi kaitseministeerium.

Artikkel 5

Seire, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja seirab artiklis 3 sätestatud toetusesaaja kohustuste täitmist. Nimetatud seire abil suurendatakse teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidatakse vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi, abimeetme raames toetust saavate Cabo Verde relvajõudude üksuste poolt.

2. Varustuse ja varude tarnimisele järgnev kontroll korraldatakse järgmiselt:

a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul Euroopa rahutagamisrahastu tarnesertifikaadid;

b) tegevusaruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab abimeetmest antud varustuse, varude ja teenuste abil läbiviidud tegevuste kohta igal aastal aruande seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealne kontroll, mille puhul toetusesaaja annab kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu, et teha kohapealseid kontrolle ja Euroopa rahutagamisrahastu auditeid.

3. Pärast abimeetme lõpuleviimist korraldab kõrge esindaja lõpphindamise, et anda hinnang selle kohta, kas abimeede aitas kaasa artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamisperioodil esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Abimeetmete haldur annab otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 korrapäraselt teavet tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 8. juuli 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

S. LOSE